

Mormintele domnești dela Mănăstirea Dealului

La mănăstirea Dealului, se știe, sînt șase morminte domnești, a căror inscripții le-a dat de mult, în traducere romînă, Musceleanu (*Monumentele străbunilor*, București 1873, pp. 51—2): al lui Vladislav II, predecesorul lui Vlad Țepeș, al jupăniții Caplea, fiica lui Vlad Călugărul, al fratelui acesteia, Vlad IV cel Tînăr sau Vlăduță, al lui Pătrașcu cel Bun, acela în care Radul Buzescu a îngropat capul lui Mihai și, în sfîrșit, al unui fiu al lui Simeon Movilă, Mihail. Un mormînt al lui Radul cel Mare, ctitorul Mănăstirii, îngropat și el tot la Deal, nu există și nu sînt nici semne, care să ne dea de bănuît existența unui atare mormînt măcar altădată acolo.

În vederea unor cercetări istorice, am fost silit să fac lunile trecute o călătorie la Mănăstirea Dealului, spre a controla traducerile din Monumentele Străbunilor, care nu prezintă totdeauna încredere și a-mi lua însu-mi copii după inscripțiile din cestiune. Două din aceste inscripții, cele privitoare la Vlad IV cel Tînăr și la jupănița Caplea, le voi publica în monografia istorică asupra lui Vlad Călugărul; asupra altor două dintre cele rămase țin să fac aci cîteva scurte observații.

Piatra sepulcrală ce prezintă mai mult interes e aceea care acoperă mormîntul lui Vladislav II. Ea are forma unui capac de sicriu (cu două fețe reunite în unghi) și e așezată în partea dreaptă a năii bisericii atît de aproape de zid încît e acoperită mai pe jumătate de podeaua stranelor. Ridicînd

această podea am putut-o ceti. Traducerea lui Musceleanu coresponde textului slav; anul morții l-a cetit însă greșit: 6960 (= 1452) în loc de 6963 (= 1455). Fără îndoială pe temeiul acestei mărturisiri admite d-l prof. Tocilescu (*Ist. Romînilor*, ed. II, București 1900, p. 177) anul 1455 ca an al morții lui Vladislav, ce, desigur, e acel despre care *Cronica Țării* ne spune că «aū perit de sabie în mijlocul Țîrșorului», și deci ca an al urcării lui Vlad Țepeș în scaunul domnesc al Țării Românești.

Dar anul 1455 nu poate fi data acestor evenimente; pentru că dela Vladislav avem documente din 1456 (v. I. Bogdan, *Relațiile Țării-Rumînești cu Brașovul și Ungaria*, București 1902, p. 59, nota 1) și pentru că știm cu siguranță că Țepeș numai în 1456 a urcat tronul. Nepotrivirea aceasta dintre anul dat de inscripție și anul dat de izvoare absolut sigure se explică ușor, știindu-se că inscripția nu e contimporană; ea e pusă cu cel puțin 60 ani în urmă de boerii Craiovești «în zilele lui Io Neagoe Voevod» (къ дни іѡ некое воевода), după ce biserica din Deal fusese reînălțată de Radul cel Mare, pe mormîntul *protectorului lor*, îngropat în biserica cea veche. S'a putut așa dar — după trecere de atîta vreme — greși data cu un an.

De reținut este însă, că inscripția, cetită bine, dă o dată foarte apropiată de cea istorică.

Musceleanu a mai cetit pe piatra ce acopere mormîntul lui Pătrașcu cel Bun că acesta e «fiul lui Io Mihail Voevod», pe cînd noi știm că e fiul lui Radul (Călugăru) Voevod, iar acesta al lui Radul cel Mare; dar și inscripția ne spune acelaș lucru despre filiația lui Pătrașcu: снѣ іѡ радѣл воеводи. Musceleanu a cetit iarăși greșit.

Aceste am ținut să le relevez cu privire la mormintele domnești din Mănăstirea Dealului.

Alex. Lăpădatu.